

EL POBLE CATALÀ

PUBLICA UN NÚMERO CADA SETMANA

Redacció y Administració: ESCUDELERS, 33, principal

DISSABTE, 23 DE MARS DE 1903

ANY II * BARCELONA * NÚM. 20

PREU D'UN NÚMERO SOLT: DÈU CENTIMS

SUSCRIPCIÓ: UNA PESSETA TRIMESTRE

L'INCLINACIÓ DE CATALUNYA

Segons el diari de la nostra ciutat, més devot de la monarquia actual, per damunt de tot convé a Catalunya una pau extrínseca i un ordre material que no distreguin ni pertorbin als egoistes conservadors que, com el doctor Pangloss, viuen encara en el millor dels mons possibles.

Aquets egoistes estan satisfets i s'oposen a tot canvi. No senten ni la necessitat ni el desitj de cap millora col·lectiva. No hi ha diu res l'ideal de llibertat i de progrés que impulsa als catalans d'ànima inquieta i generosa. No volen conèixer els perills de la nostra riquesa i les nostres forces. Tot ho sacrifiquen a una forma de govern i a un règim caduc; tot ho posen a un ordre de coses xorc i anèmic.

Però no es axó lo que positivament convé al benestar de Catalunya. La pau conservadora que li prediquen els inútils, constitueix cabalment un dany que pot convertir-se en irreparable. Perquè representa l'inactivitat social, la desorganització de les forces vives, la definitiva perduda del avenir, el funest predomini de la rutina i de l'història importada del centre d'Espanya sobre l'impuls innovador de la nostra rassa.

Catalunya lligada a l'actual monarquia, sotmesa conscientment al vigent règim? A una monarquia qu'amentalitat és absolutista, quals lleis en un 99 per 100 quan menys no s'coordinen ab l'esperit del nostre poble? A un règim de centralització, de ficcions ridícules, de sacrificis de la societat a buròcrates i paràsits?

AXÓ és impossible: lo rebutjant totes les energies de l'ànima catalana, totes les activitats posades a contribució pel progrés de la nostra vida. No cedirà bonament el règim vigent a la llei de varietat, ni al lliure govern de regions i municipis, ni als avenços socials demanats per l'enlairada intel·ligència dels millors patriotes. Ni cedirà bonament la monarquia davant les renovacions ineludibles de la consciència nacional de Catalunya, cada dia més desperta, cada dia més conscient dels drets i de la personalitat que la caracteritzen.

Deu estar Catalunya inclinada del costat de lo nou, de lo que vé per la força interior deslliuradora de la vida; deu allunyar-se de lo vell, de lo que necessàriament té que desapareixer. No lograrà grosses ventajetes sinó a favor d'un fecond canvi; no tindrà lo que li correspon sinó mercès a la destrucció del Centralisme. Y com la monarquia és essencialment conservadora, regressiva, tradicionalista, històrica, és també evident que les solucions favorables a Catalunya han de tenir esperit democràtic, nervi republicà, sava progressiva i liberal.

Aquest és el sentit segons el qual es forços orientar les reivindicacions catalanes. Ho exigeixen els interessos materials, els ideals de llibertat, la vida i la riquesa. Sota les institucions vigents no tindrà Catalunya ni bones lleis protectores, ni una Constitució regional, ni els aranzels i tractats de comerç que li convenen; no podrà tenir confiança ni en els agents consulars i diplomàtics, ni en els ministres d'Espanya; no s'vorà mai en camí de regeneració segura i efectiva.

Per axó nosaltres defensam conviccions avensades. No tant per tenirles com per necessaries al millorament de la riquesa i al triomf de la llibertat de la nostra patria. Les callaríem, sense abandonarles, si callaríem fos prudent, o patriòtic o exigència del altruisme. Però les aixequem ben altes y lluminoses perquè constitueixen la salvació positiva del nostre poble.

Per la seva riquesa, Catalunya és un poble modern. Pel seu treball y la seva indústria, no desmereix en el contacte ab Europa. Per la seva mentalitat, pot arribar depressa al saber especulatiu y pràctic de les races superiors. En res respon a la concepció tradicional, unitaria, simplista y bereber de que deriven la centralització y la monarquia vigents a Espanya.

Y axí no pot ésser Catalunya, ni per la seva ànima ni per la seva creença, ni un poble unitari ni una cariatide monàrquica.

Balada d'un jove doctor

El jove feroç havia dut a sos estudis una ànima apassionada per la vida. No podien satisfer-lo l'artífici ideològic, la «combinació», el joc de teler que Meffistófil ensenya, sense ensenyar de deixar... Y després d'escollida silenciosament la llis del mestre doctíssim, s'apressà 'l jove a sortir d'aquella polsosa y freda cambra de Faust, per anar-se'n tot sol y a bon hora, encara no marçit l'entusiasme d'adolescència, a rebre nova y ben altra llis de la veu brugidosa de les multituds en la celebració rient de la Pasqua.

Sos ulls van dirigir-se a les multituds y les veieren agitar-se ab lògica de ritme, com sotmeses a la palpitació d'un invisible cor. Y darrera d'aquest cor sospitós — immensa, vaga, fosca, — una Anima, l'Anima col·lectiva, l'Anima que viu en tots y en cadascú, l'Anima que és Suma y és Multiplicació, l'Anima que és Filla y és Mare, l'Anima del Poble.

Tot ell, el jove feroç, va enamorar-se; y per pagar l'amor d'aquella anima, l'Anima del Poble aquest secret va dir-li: «Mira: aquelles fórmules que en ton aprenentatge del Dret has trobades en la biblioteca que 'l Doctor Faust té dins la seva cambra closa, son totes files merces. Ara gairebé totes son fides de mort, perquè 'l Doctor Faust ha clòs sa cambra als remors de la Pasqua, y no sab recordar que elles nasqueren en una Pasqua antiga, parella a la d'avui. Mes també la Pasqua d'arri serà fides».

Armat d'aquest secret, el jove feroç (que era català), va caure al mitj d'unes oposicions madrilenyes.

Unes oposicions a càtedres de Dret... ¿Sabem què és axó? ¿Veient lo mateix fa molts anys, molts, trenta, més, què sé jo quant!... Pera defensar la suprema perfecció de les respectives Dulcinees difuntes — y, de pas, fer-se ab la cobdiciada nòmina, — se presenten sempre, invariablement, dos bandos: el catòlic y 'l krausista; els candidats dels Luisos y 'ls de la Institució llibre de Ensenyança; les mostres del remat pidati (ara ab variants mauristes) y les del remat salmeronià (ara ab variants canaletes)... Y ce allo de reure qui pot més; y «bèee!» de l'una banda, y «bèee!» de l'altra; y Krause y Ahrens per aquest cantó, y Prisco y Toparelli per aquell; y que la pena de mort «no corrige al culpable» per aquí, y que es tan escarmentadora per allà; y 'ls uns que «la vana escolàstica», y 'ls altres que «el absurd panteisme germànic»... Axó en la superfície: en el sub-sol, Prisco empaïta a Krause y Ahrens alunyina a Toparelli ab altra mena d'armes...

Diu que 'l jove feroç va sentir flet, flet de cementiri, entre aquest combat d'ombres que declamaven acui disputant-se 'l menjar de demà... L'aula vasta, plena de gent, va retornar-li la vista de la cambra de Faust, freda y polsosa, ab els esquel·ts col·locats en teatrals poses de vida, y les bel·les forades de palla, y 'ls fatius d'ulls closos arrupits dintre 'ls brocals d'esperit de vi... Y, censat orgullós, va sortir no com a respirar l'aire primaverat de la Pasqua.

Aquesta és la balada del feroç, estudiant, de l'infidel descebre de Meffistófil, de l'enamorat de l'Anima popular creadora, del opositor a Madrid, del actual aplaudidíssim conferenciant a l'Ateneu de Barcelona, del jove doctor Carreras y Artau.

XENIUS

Un govern central realment bo no tractarà d'extingir la suma de diferències, sentiments y independències locals que constitueixen una aventatja, a la vegada moral y política.

La supressió completa de les diferències locals reduirà els pobles a aquest estat de subjecció a una sola ciutat dominant, que tant en una monarquia com en una república és la pitjor de totes les dominacions polítiques.

Eduard FISEMAN

Sobre el "Quijote"

(Notes marginals) (1)

II

«Voleu una prova plàstica, evident, de la gran força d'aquell llibre? En l'història, que és la gran obra d'art que va escriure cada dia l'humanitat entera, en una col·laboració espontània, inconscient y eterna, solt algunes figures ressurten ab tot l'escat d'unatisonomia material impossible de confondre. Son ells els qui a una època de gran crisi social han refós els vells elements, han recapitolat les velles normes de la vida, pera refer y reconstituir un món a la llur imatge. Son els qui han unit les etats y han donat el sant y senya de demà a les generacions filles d'ahir; o qui han insuflat llur esperit vigorós al cos mort y anèmic de les societats acabades. Qualsevol de nosaltres es conxeria, si de sopte ens apareguessin davant la vista, no en la veritable aparença que tingueren en la realitat, però si en la forma, més veritable encara y més real, ab qu'ells ha embolicat l'aura lluminosa de l'història.

Son ells Alexandre, Jesús, Colomb, Napoleón... No cal anomenar-los. Però aqueix prestigi, privilegi suprem de la vida es do raríssim en les figures creades per la fantasia, ja que se necessita una potencia veritablement heroica, semi-divina, pera suplantar la Natura y crear, com ella, imatges de carn, imatges animades ab l'ale metexa del creador, y que participen també de la seva immortalitat; imatges que concentrin y resumixin les vides de milers d'humans, y bateguin ab la calor de l'esperança robada als déus com en la llumna helènica.

Per ventura en coneixem molts en la història de l'art que frueixin d'aquesta animació ideal, casi inassequible? Les tradicions vives, que no alcancen en lloc, certament, els temps anteriors a l'Estat Mitjà, poden presentar-nos molt pocs d'aquests fantasmes familiars que conviuen ab nosaltres, fan sentir sobre el nostre esperit llur perennal influència y s'assenen, com a models venerables, al chor de les nostres catedrals: Son el Dant dels Inferns, D. Quijote, Hamlet, el Doctor Faust, la Gioconda. Y d'aquelles imatges que ens parlen desde les pàgines venerables de les velles edicions o desde les teles fredament arreglades en les pinacoteques, se desprèn un tal bur de vida y de vigor, de sanitat perpetua, indestructible, serena, perquè frueix de la consciència de la propia immortalitat, semblant a la dels déus, que ella sola bastaria a compensar l'infinit dels mortals que trascorren pel mon sense viure de veritat, nexen, sufrenen, s'apaguen, crisalides fallides, poncelles que mai se baden a la llum, miserables sers que contrafan pobremet l'idea, l'expressió, el sentiment, el desig, sense sentir mai l'emoçió inefable de la paraula, del pensament, de la passió, mentre aquelles personificacions augustes cauten a chor sempre, sempre l'himne de la bellesa, revelen la significació arcana dels esdeveniments, y desprenen com un efluvi de paradís ultraterrenal el sentit de la tradició y de la llegenda, el sentit de l'ideal, únic confort de l'existència, àngel de pau que ns conforta en el Getsemani de cada crepuscle, y catrapesa en el nostre esperit el fàstic de les concupiscències que ns rodejen y assalten per tots vents. Y axí com un sotil celarium s'extén sobre nosaltres, protectora y maternal, la Poesia...

Y una altra cosa encara prova la superioritat de l'escriptor. ¿Còm ho diria? Vull parlar de la qualitat que l'emancipa de tota escola y 'l fa, si axí podria dir-se, superlitterari. No s'acomoda al precepte, sinó que crea una llei nova de l'estil y un ritme nou de la paraula, renovellant una volta més les supremes normes de l'art. Quan la potencia de creació artística alcanza un grau tan excel·l, aleshores l'immortalitat no és una vana meta; l'artista no escriu: parla; el lector no va resseguint fredament les línies del volum, inexpressives, indiferents a la llur propia significança; el llibre s'transfigura, desapareix de les mans, y l'orella escolta la confidència sagorosa y efusiva de l'Autòr, la confidència immortal repetida a totes hores, prompta sempre, y la sent repetint.

(1) En la nota corresponent a l'article anterior, aparegué la paraula terrorisme en lloc de tenorisme. Tinguis en compte.

tirse infinitament, en l'esdevenir, corrent d'admiració les generacions futures inagotables, voltant-se d'un prestigi quasi-religiós, depasant el bes de l'Art sobre la fantasia condonada de les ànimes que s' desclouen, y trasmeten la vella sentimentalitat nacional a les més llunyanes y obscures encarnacions de la rassa.

Com a font de suggestions, com a punt inicial pera les aventures de la fantasia, no concen, doncs, cap llibre millor. Pera concentrar en una sola visió pàgines infinites de l'història, tampoc en té d'altres que hi puguen competir.

Tot el panorama d'aquella Espanya desfila pausadament davant els ulls del lector. És l'hora del triomf del burg sobre el castell. La concentració del poder real ha ofegat els darrers prestigis de l'antiga noblesa; els senyors esdevenen servents de la cort y la qualitat de servir directament al monarca s'torna una alta executoria de noblesa. Desde allavors, la ruina de les velles mansions abandonades és un símbol de la transformació de tota la societat. Els camps se ruralisen, y en fugit tota forma de selecció humana, tot lo que no sia directament utilitari y pàgesivol. El villano, el rústico, lo zafio, lo civil, l'emporten. Y en mig de l'infantia fructificant dels conreus y de la grisor plebeia de les masies, els castells abandonats se poblen únicament de duendes y vestiglos, es dir, de déus vensuts, desterrats del mon, prosopopeiosos, vulgars, d'una era desvanecuda.

La vida, sobre tot, és l'escenari més típic d'aquella hora. Isolada sobre l'estepa freda, al voltant de les encrucijades perilloses, s'hi ajunten y entremesclen tots els personatges de la novella epopeia, aturant-se un moment a reposar en la llur marxa a través dels camins sens nombre. L'arriero, el tragner, hi desensella el bestiar sedant, y hi passa una nit ab companyia de les Martornes innocentment impúdiques. Els guapos, germans del bravi italià, hi acuden a espisar el pas de les llurs preses, pera adavançar-s'hi ab la boca del trabuc badada. Hi fan nit les damiselles escoltades per guardes de cavallers servents, aquelles propies dames qui trascorren, sempre ab la mateixa fesonía, a través del gran teatre que aleshores neix. Els cuadrilleros hi soparen, vigilant els viatgers qui arriben, o escoltant per les retillexes de les portes, posseïts de la subúncia del llur novell ofici, de procedència tant purament real. Aquells sops, a la llum fumosa del candil, entre contarella y contarella, reuneixen a l'entorn de la taula estols de figures pletòriques y inintel·ligents, com en les flames de Jordans; y se diria que 'l flamenquisme no ha entrat sol ab la tradició dinàstica del rei, sinó ab l'esperit de l'art y de la vida. Y allà en mitj, entre l'axam indigne d'aquella multitud incapàs de comprendre'l, avensa el Cavaller, el Darrer Cavall, figura retrassada d'un corteig finit; ell no hi pertany a aquella època ni a aquell mon. És perfectament inactual y exòtic. Sembla una figura d'arxí, una vinyeta de còdex policromat, un somni de bibliòfil, després d'una pàgina de pergamí, resseca y quita pels anys. Té en els ulls la última espurna de vida d'una humanitat morta; y el seu cap s'envolta ab una resplandor extranya, la resplandor de les coses santificades per la llegenda.

Els llibres de sentit transcendental, non así sempre desfilades de la vida per davant un contemplador animat per l'esperit del poeta. És clar que aquest personatge és l'exclus de l'obra, el llas d'unió entre el veritable contemplador, que és el qui ha creada la obra, y el mon contemplat. Pera Ramón Llull fou el Gentil, Félix o Blanquerna, y pera Don Juan Manuel fou l'infante Johas, com en els temps moderns fou pera Rousseau Emile y pera Voltaire Candide o l'Ingenu. Però sempre lo interessant és la visió de l'autòr ocult sota el pseudònim protagonista, la manera com veu son mon, l'imatge que s' crea de la vida. Cervantes va fer qualsevol cosa més. Va fer passar una època per davant d'una altra, y del contrast en va sorgir una palpitació eternal de vida. El seu hèroe no fou una excusa, una forma de mester, un rípi. Fou un Home, fou l'Home mateix elevat a la categoria de vident, rodejat de la burla honrosa de les multituds, motejat de boig com els grans descobridors y anunciadors, enamorat de l'ideal inexistent y fugitiu, encantat per una bellesa incorporada y incompatible ab tota existència material. No era un cos de paper, una titella moguda dissimuladament per l'escriptor, la personificació d'una freda entelequia. Es un home de carn y de sanc, qui alena ab l'aspiració d'una vida nova y generosa, revoltant-se contra l'evidència desolant del dolor y l'injustícia.

GABRIEL ALOMAR

La qüestió religiosa a Fransa

L'informació del ciutadà Briand sobre la separació de les esglésies y de l'Estat

I

La qüestió religiosa a Fransa

L'obra laicisadora que d'un quant temps ensa veuen portant a cap els governs francesos, ha arribat a un punt culminant: el dia 16 d'aquest mes va ser distribuïda als diputats l'informació que, fa prop de dos anys, rebé encarregat de fer el diputat socialista Mr. Aristide Briand, informació que conté un veritable projecte de separació de les esglésies y de l'Estat, contingut en un volum de més de trescentes pàgines, ont son exposats els principis y detalls de la reforma.

L'importància de l'obra de Briand és considerable. Sia qualsevulla la seva sort, marcarà sempre una data en el gran debat que secularment se vé sostenint y en el que l'actual legislatura de la Cambra francesa tan transcendental paper està cridada a representar.

Aquest debat comença a l'Estat mitja, en tots els pobles de la Cristianitat, per les qüestions entre'l Pontificat y l'Imperi, encarnades després en les lluites entre'l Guelfisme y 'l Gibelinisme, en que va intervenir darrerament, com a factor nou, el Nacionalisme. La reforma protestant s'ampara d'aquest y marca un període d'alçada universal en la qüestió. En els pobles que se separen de la comunitat catòlica, pren aleshores la Religió un caràcter decididament nacionalista. En els pobles que segueixen units a Roma, l'regalisme primer, el liberalisme més tard, intervenen en el debat.

A Fransa marquen les principals etapes d'aquesta lluita secular la Pragmàtica sanció, el Concordat de Bolonya, la Declaració de 1682, la revocació de l'Edicte de Nantes, els debats de l'Assemblea Constituent, la constitució civil dels clergues, el període revolucionari, el Concordat de 1801, el Syllabus y el Ministeri Combes.

Sabut és que'l Concordat de 1801 (any X en el calendari republicà) celebrat entre Napoleó, aleshores primer cònsul y el Papa Pius VII, es encara'l vigent a Fransa, per no haver arribat a validesa un segon concordat de Napoleó ab Pius VII, que va ser publicat com a llei del Imperi en 1813, ni firmat a Roma en 1817 pels representants del mateix papa y del rei Lluís XVIII. Mes el Concordat de 1801 no representa una pacificació en la política religiosa francesa. Els 77 articles orgànics ab que va ser acompanyat el Concordat, que ha servit de base a la República han sigut motiu de protesta pera la Iglesia, que ha tendit constantment a obtenir-ne l'abrogació. La hostilitat entre ella y l'Estat frances s'accentua ab el pontificat de Pius IX y la publicació del Syllabus. Per la seva part la República, succint al Imperi, entra ab resolució en la via del laïcisme ab Gambetta, Ferry, Waldeck-Rousseau y darrera y principalment Combes.

Mes el ministeri d'aquest representa l'adveniment a pràctica efectivitat governamental d'una nova forma moral, que's presenta en front de l'Iglesia, y que ja no és el Liberalisme. Aquesta forma és el Socialisme. La política laical del Socialisme, per analòga que pugui semblar superficialment a la del Liberalisme radical, té fonts ideals ben diferents, y és extraordinàriament més poderosa la seva acció. Perque axí com el Liberalisme sols podia oposar a una Religió — que vol dir una potencia — un indiferentisme — que vol dir una debilitat — el Socialisme representa, en la seva íntima essencia, quelcom qu'es religiós també: una mena de ressorgiment del culte pagànic per l'Estat, una nova concepció de la Ciutat com a cosa divina, una devoció per la Maternitat de la Res pública, una abnegació del individu envers el Cos col·lectiu, una creença extrarracional, en fi, en virtut de la qual el Socialisme podia oposar fervors a fervors y repetir el mot que en la *Thais* d'Anatoli France, diu el general Lucius Aureli Cotta (representant de l'ortodòxia estatista en front d'estòies y de cristians), al brindar per la Patria, «que deu ser colocada per damunt de tot, adhic deus matexos déus, perque ella 'ls conté tots».

Aquesta religió socialista informa tota una corrent ideal pedagògica y política a la Fransa. Se manifesta en les obres dels filòsofs, en els estudis dels sociòlegs, en els diaris, en les revistes, en els manuals d'educació civil, en els compendis d'ensenyança primària, en les

Universitats oficials, en les Universitats populars, en les associacions obreres, en els agrupaments de joves, en les Cambres, en l'alta política, adhic en els baixos fons de intriga administrativa (com pot observar-se entrant a una mica endintre en la psicologia de lo ocorregut en l'assumpto de les delacions). Aquesta tendència és la que avui intenta la laicisació completa de l'Estat, ajudada, es cert, pel sentit ideal y constituint gairebé tota la força, axís en la lluita social com en la purament parlamentaria.

La mateixa denominació: «separació de les esglésies y de l'Estat» ab que's designa la finalitat de l'obra intentada, confirma lo que diem. No's pot desconèixer que hi ha en el plural «esglésies» quelcom d'estrategia tortuosa, ab objecte de presentar el cop que's dirigeix contra la Iglesia catòlica com a obra d'igualtat y pacificació legal entre les diverses confessions que's partexen les consciències del poble francès... Mes no s'experimenta també, a la simple anunciació dels mots, alguna cosa que revela la teificació socialista de l'Estat que ells representen? Hi ha en ells, evidentment, una minúscula, una minúscula més que ortogràfica, pera les esglésies; hi ha en ells una minúscula, una minúscula més que ortogràfica, pera l'Estat. Comportaria idealment axó aquell estat de tutela efímera, o «estat mal menor» cars el Liberalisme? Ho repetim: la política laical a Fransa es avui en essencia y en forces, més que radical, socialista. Y té ben expressiva significació el fet de que, al començar en juny de 1903 la comissió informadora, fos un socialista, el diputat pel Loire, el ciutadà Aristide Briand, el designat pera presidir-la.

Mercès al adveniment a la política governamental d'aquesta nova forma, les relacions entre Roma y 'l Govern francès han anat fent-se de dia en dia més hostils. Coneguda és de tothom la conducta observada en axó pel ministeri Combes. La ruptura s'emboja ja iniciada ab motiu de la protesta del Papa, quan el viatge de Mr. Loubet. N'han dut la consumació els aconteixements esdevinguts en aquests últims anys.

El Govern francès ha considerat certs actes del Pontificat com un refús per part d'aquest a observar les disposicions del Concordat en les matèries a que aquells actes se referien. Y aquesta negació l'ha interpretada en el sentit d'un rompiment del Concordat, motivat per la voluntat presumpta del Papa, en quina conducta ha vist la República, inexecució deliberada de contracte. Aquesta ha sigut, més o menys raonada l'interpretació del Govern francès. Y en ella precisament se funda, com hem de veure més endavant, l'informació de Briand pera afirmar que no cal a l'Estat pera la abrogació del Concordat de 1801 previa denuncia, mes que basta la derogació per una llei civil d'aquella altra que va dar a la convenció entre Bonaparte y Pius VII, força executòria dins la Fransa.

Ja abans de la ruptura de relacions, una nota del ministre de Negocis estrangers d'aquest país, oficialment notificada al Cardenal secretari d'Estat, ab data del 29 juliol 1904, advertia solemnement al Vaticà de que'l govern de la República francesa «ha prevengut a la Santa Seu de la conclusió que seria obligat a treure del desconeixement persistent de sos drets» (concordataris), y que «obligat a fer constar... que la Santa Seu manté'ls actes com signats en relació ab el poder ab el qual hi signat el Concordat, el govern de la República francesa ha decidit posar fi a les relacions oficials que, per la voluntat de la Santa Seu, han quedat sense objecte». En aquests documents el govern francès ja diplomàticament anunciava 'l seu intent d'una ruptura que ell motivava ara en la conducta del Pontificat, però que no era sinó el coronament de tota una obra, de llarg temps empresa.

Les circumstàncies indicades darrerament no eren encara produïdes fora la comissió que Briand presidia va començar sos treballs. Cal dir que aleshores, tant en el si de la mateixa com en la Cambra y en tot el mon polític francès, s'en esperava poca cosa d'aquella comissió. Pera evitar que d'ella'n sortís una obra excessivament marcada del exclusivisme d'un partit, se feu entrar en la dita comissió elements de diversos matissos y procedències. Y era encia molt generalizada que aquesta barrejada composició produiria esterilitat. El mateix president, després d'haver acceptat el difícil càrrec, deia:

«Cap de nosaltres se dissimula les condicions ben especials, pera no dir res pitjor, en que nostra comissió aborda la seva tasca».

«Ha nascut baix auspici ben poc favorables, els augurs son unànims a predir-li una vida difícil. ¿Que pot fer d'útil una comissió partida en mitjats, iguals ab una unitat de diferència? La discussió hi serà, diuen els uns, tan apassionada, la lluita a cada sessió tan encarnada, que 'l temps passarà en un llarg qüestionar sense sortida y la comissió se perdrà en el soroll. Al contrari, diuen els altres, el sentiment mateix de la inutilitat dels debats que no poden arribar a fi, paral·litzarà aviat, en adden parts, l'ardor dels

combatents: la comissió se perdria en el silenci.

Mes aquestes profecies pessimistes no han estat complertes. Els aconteximents, fent urgentíssim el problema, que al principi s'havia plantejat una mica teòricament, han esperonat l'activitat de la comissió. Aquesta, després d'haver examinat distints projectes, els del ciutadà Dejeante, de Mr. Ernest Boche, de Mr. Pressensé, de Mr. Hubbard, de Mr. Frouse, de Mr. Réveillard, de Mr. Goussier, de Mr. Berthoulet, de Mr. Sénaç, després d'haver dedicat 39 sessions de treball zelós al estudi del assumpte ha pogut redactar i presentar son dictamen.

Aquesta constitueix, com va dir, una obra de gran extensió i alta importància. Molts esperaven, dada l'intervenció directora de Mr. Briand i son caràcter polític, un document de violència, un plan de reforma tancat d'intransigent secularisme, una mena de guant lliens per una batalla entre partits. Res d'axò. El projecte ha resultat ser quelcom de seriós, ab molta mèdula política i jurídica, atenant a la gran importància del acte transaccional sobre'l qual tracta de legislar.

Presentat el projecte a la Cambra, se suscità la qüestió de fixar la data en que la seva discussió devia comensar. La majoria determinà que fos el dia 21, contra els desitjos de la minoria, que volia demorar-la al 23. Aquesta diferència era important, perquè en realitat no's tractava d'un aplaquesament de 48 hores, sinó d'alguna cosa més.

Perquè cal tenir en compte que, havent quedat terminada el dia 17 la qüestió de la reforma militar, el remetre al 23 la discussió del dictamen Briand hauria sigut dexar vacant, durant els dies intermitjos, l'ordre del dia de la Cambra. Y, no podent aquesta restar inocupada fins als debats de la separació, s'hauria vist obligada a consagrar a algun altre assumpte les sessions intermitjies; lo qual ja hauria constituït un atac al ordre del dia que va cloure l'interpel·lació de Mr. Morlot, en que s'acordà que la qüestió de la separació fos discutida immediatament després del pressupost i la llei militar, que juntament ab aquella i les dels retiros de obrers, que també deu ser discutida en la present legislatura (1) constitueixen el programa fonamental, el tríplic de les reformes, de que va dexar l'encàrrec a la majoria parlamentaria Mr. Combes, l'últim dia del seu ministeri, y que integren capitalment allò que Mr. Ribot anomenava «el calendari de Mr. Combes», reformes qual efectivitat ha de marcar el principi d'una era nova en la democràcia francesa (2).

Una votació de 337 vots contra 245 va decidir que fos comensada el dia 21 la discussió de la separació de les esglésies y de l'Estat. Ab axò se creu que'l projecte serà votat abans de les vacances de Pasqua, després d'una discussió pera la que tenen demanada la paraula 63 oradors. Pera la deguda informació dels lectors de EL POBLE CATALÀ, donem a continuació un resum sucint de l'importantíssim projecte d'Aristide Briand, que haurà de ser objecte de la discussió de la Cambra.

II

L'informe del ciutadà Briand

Materies que comprén

Pera'l nostre resum ordenarem les materies de que tracta'l dictamen en la forma següent:

Preliminars. — Part històrica. Dret comparat. — Treballs de la comissió. La declaració de principis.

L'abolició de l'organització artificial de les esglésies.

La qüestió econòmica. — El pressupost eclesiàstic. La devolució dels béns. — Les pensions. — Els edificis.

Les associacions.

La política de cultes.

L'abrogació del Concordat.

Conclusió.

III

Preliminars. — Part històrica. — Dret comparat. — Treballs de la comissió

El projecte se proposa instaurar a França, país de diferents creences religioses, un règim que reservi y salvaguardi els drets de quiscunq i resolde les dificultats interiors que resultin del actual règim concordatari.

Comensa per una estadística sucinta de la propietat eclesiàstica a la ratlla de la Revolució francesa, estadística que l'autor col·loca com a frontó a sa obra pera manifestar lo que era dita propietat quan per primera vegada va ser discutida.

Segueix la part històrica. En ella's fa l'història de les relacions de l'Estat ab els cultes catòlic, protestant y israelita. La part referent al primer d'aquests cultes es, de molt, la més extensa. Està dividida en quatre capítols: 1.º, de Clovis a Mirabeau. — 2.º, de la Revolució al Concordat. — 3.º, del Concordat al Syllabus. — 4.º, de 1870 a 1905. Aquesta primera part històrica està seguida d'un estudi sobre'l pressupost eclesiàstic, ab estadístiques enmanllevades a Lloé Say y a Mr. Clemenceau.

En la part destinada al estudi del dret comparat s'examinan successivament règims dels cultes a Espanya, Portugal, Rússia, Grècia, Romania, Bulgària, Sèrvia, Noruega, Prússia, Àustria, Hongria, Itàlia, Bèlgica, Països Baixos, Gran Bretanya, Irlanda, Suïssa, Estats Units, Mèxic, Cuba, Brasil y República del Equador.

Segueix l'història interna dels treballs de la comissió.

(1) En la sessió del 17, a proposta del ciutadà Millebrand va aprovar-se que la discussió sobre'l retiro obrers fos comensada tot just hagués quedat lliure la referent al projecte de la separació.

(2) La reforma militar (en que's fixa en dos anys la duració del servei) representa una obra de civisme en l'exèrcit, parella a la de la llaïcisme en l'Estat. La millor prova es el combat emprat contra d'ella pel nacionalisme militarista. Un de sos representants, ab exageració però no sense claredat, ha dit: «que apercibia ab angosta el desarmament darrera la llei dels dos anys, y el ciutadà Gérauld-Ricard, cantant les excedències (en la sessió del 18) se promouia d'ella el comens de la era del civisme en que'l quartel serà una vasta universitat popular».

IV

La declaració de principis

«Desde'l moment — diu Briand — que penetra en el domini sagrat de la conciliència, o proposa y resol un problema tan complex com el de l'organització dels cultes y's prepara a regular les manifestacions col·lectives de sentiments tan íntims com les creences religioses, el legislador té per primer dever l'indicar els principis que l'han inspirat y que ha volgut aplicar».

D'aquí la necessitat d'un primer article que contingui la declaració de principis. El jutge sabrà, gracies a aquell, en quin esperit els altres han sigut concebuts y adoptats. Sempre que l'interès d'ordre públic no pugui ser il·legítimament invocat, en el silenci dels textos o en el dubte sobre la llur exacta aplicació, la solució liberal deurà ser considerada com conforme al pensament del legislador.

Cal proclamar solemnialment, pera seguretat de la desvetllada susceptibilitat dels «fidels» que, no solament la República no oprimirà les consciències ni destorbarà en ses formes múltiples la expressió exterior dels sentiments religiosos, mes encara, entén respectar y fer respectar la llibertat de conciliència y la llibertat dels cultes.

(Acabarà)

A propòsit d'un llibre

II Y DARRER

Acabarem l'article anterior dient que com que l'Aisina en las *Noves Científiques*, no dexa prou fermament establertes las relacions entre 'l medi etèric y 'ls elements dels cossos ponderables, la seva teoria ha de resultar mancada d'estabilitat.

En efecte. Per medi d'un aparell insuflador llença una corrent d'aire contra un cos polidèdic fixe y per medi d'enginyosos aparells exploradors trova en les cares que reben la corrent (y axò era d'esperar) una faxa de compressió y en les cares oposades, un espai d'expansió. Una piràmide de base quadrada, que reb la corrent fluida pel vèrtex, té demunt la base un espai enari que naturalment pot donar lloc a fenòmens d'absorció. Si demunt d'aquesta piràmide n'hi col·loquem una altra en posició invertida, es dir si 'l sòlit piràmide lo convertim en un octaèdre regular, en cada una de les cares triangulars de sobre tindrem altres tants espais ont l'aire's troba enarant y aont realment existeix una acció absorbent o atractiva. Doncs, aquests espais d'enariment determinats per una corrent etèrica sobre un àtom ponderable de forma polidèdrica, constitueixen, segons l'Aisina, altres tants centres d'atracció o *dinamicitats* del àtom.

L'autor prou experimenta ab un segon aparell insuflador ab diferents incidències y veu modificar profundament els fenòmens de compressió y d'enariment sobre les cares del polidèdic; mes d'axò no 'n treu les conseqüències que naturalment s'han d'ocórrer y dexa la seva teoria en situació fortament vulnerable.

Si acceptem l'estat cinètic del èter, els àtoms d'aquest toparàn en nombre immens y baix totes les incidències possibles ab els àtoms ponderables y sobre totes les cares d'aquests no podràn existir *res que pressions*; absolutament no podràn donar lloc a cap acció absorbent o atractiva. Si l'èter no compleix més que funcions passives y transmet al cos observat les ondulacions que proceden dels demés cossos del univers, les corrents o ondulacions etèriques no podràn estar orientades constantment en un mateix sentit y, o bé arribaran a la materia ponderable *al mateix temps* onades de múltiples direccions, o bé aquestes corrents mudaran *a cada instant* d'energia y de direcció. Suposar la comitatància d'un gran nombre de corrents etèriques sobre una partícula ponderable equival a anular la acció absorbent sobre qualsevolga de les cares d'aquest; suposar la successió de les corrents equival a mudar constantment els centres d'atracció dels cossos ponderables y a fer de tot punt impossible l'equilibri molecular, puig a cada nova orientació de la corrent etèrica 'ls àtoms adherits al àtom-núcleu's venrien reduïts a posarse ab noves relacions ab les cares d'aquest àtom, ja que les absorcions y repulsions foren variables a cada moment.

Jo, després de pensarhi molt, no hi trobo sortida en aquesta dificultat.

Però, 'l mal es que'l judicari pels efectes que fa sobre un cos polidèdic, la acció d'una sola corrent etèrica porta sensibles conseqüències, al ferne aplicació a algun cas particular.

L'Aisina troba que l'àtom de carboni (jo entenc que s'ha de dir en nostra parla carboni, oxigeni, calci, teluri, metani, etilèni, etc.) al entrar en combinació, ho fa doblantse; dos àtoms piramidals se superposen per les bases y formen un octaèdre; unes cares reben la corrent etèrica, sofrint una pressió; les quatre cares oposades son centres d'absorció y en elles se manifesten les atòmicitats del carboni, essent susceptibles de rebre en cada una d'elles a un altre cos.

Y aquí s'ofereixen una pila de dubtes.

La corrent etèrica actuarà a la vegada sobre 'ls dos cossos combinables y les cares d'aquests que's posin en relació estaran en situació oposada respecte la corrent etèrica, l'una les rebra de front y en ella l'originarà una compressió, l'altra quedarà protegida pel propi cos y en ella existirà una aspiració. Com podrà manifestarse, doncs, la atòmicitat entre un cos y altre?

Si l'àtom de carboni té quatre atòmicitats, els cossos ab els quals s'unexi tindran també les seves, determinades per la seva forma especial y si's comprèn que la afinitat del carboni pugui ésser satisfeta per quatre àtoms monovalents, adaptantse les cares ont existix una absorció, com s'adaptaran les superfícies del carboni y del oxigeni o del sofre que son bi-valents y tenen per lo tant dues cares ab aspiració etèrica?

Poden acceptarse 'ls esquemes que dona l'Aisina, respecte la constitució del àtom carbonic y del sulfur de carboni, en els quals lo grup biatòmic del carboni pren quatre àtoms bi-valents metal·loides? Què's fan de les atòmicitats sobreres d'aquests cossos? Si, d'altra banda, reduïssim a dos el nombre d'àtoms de oxigeni o de sofre, com hem de comprendre la adaptació de dos cossos solits feta a la vegada per dues cares de cada un d'ells?

Fundantse en les propietats òptiques de les dissolucions dels àcids tartàrics dreta y esquerra, Pasteur va deduir la dissimetria molecular d'aquests àcids y's vegé obligat a refusar l'empleo de les fórmules planes pera expressar la composició dels cossos, a quin resultat arribà més tart Wislicenus per medi de consideracions geomètriques. Ab axò's posaren els fonaments de la moderna estequiometria.

Representats abans els derivats del metani per una forma quadrada, ocupat lo centre per un àtom de carboni y 'ls angles per un radical mono-valent, Van t'Hoff per una banda y Le Bel per un altra, varen trobar que 'ls cossos que tinguessin per fórmula C_nH_{2n} havien forçosament de tenir dos isòmers, segons que 'ls àtoms o radicals R estiguessin en els extrems d'una diagonal o estiguessin els dos en els extrems d'un costat del quadrat. Tots els ensaigs fets, pera obtenir aquests isòmers han sigut completament negatius; per axò 'ls autors esmentats han deduit que la molècula del metani y sos derivats han d'ésser forçosament un tetraèdre, ab el centre ocupat pel carboni y 'ls vèrtexs ocupats per cada un dels radicals.

Doncs, les objeccions que s'han fet a les fórmules planes s'han d'aplicar al concepte emés per l'Aisina respecte 'ls compostos de carboni y l'argument més poderós es que 'ls compostos o derivats metal·lics que tinguessin per fórmula C_nH_{2n}R₂ deuen donar un tenir dos isòmers, segons que 'ls radicals R ocupessin dues cares contigües o be estiguessin situats demunt de cares oposades. No hi ha que dir que les dificultats augmenten si considerem compostos de la forma C_nH_{2n}R₃, o si 'ns embranquem en cossos de constitució molecular més complicada.

No es que jo estigui massa engrescat ab les principis avui atmesos en la estequiometria; tot allò dels *ligaments múltiples* dels àtoms de carboni y la teoria de les *tensions* y de les *desviacions internes* de les cadenes poli-metèliques no m satisfan al de bon tros.

Ben al revés d'axò, crec que 'ls químics han comés una falta imperdonable en no fer gens de cas de les lluminoses idees den Gaudin, de qui 'ls matèxos francesos se'n recorden; crec jo, com aquest autor, que la estabilitat molecular, dintre d'un medi constituït cinèticament, es de tot punt impossible (y més encara si 'l cos ofereix contextura cristal·lina) si 'ls seus àtoms constituents no estan disposats formant un cos geomètric *simètric y equilibrat* en tots sentits y haig de consignar aquí que veig ab gog en la obra de l'Aisina una certa tendència a suposar en les molècules dels cossos una semblant simetria y equilibri atòmics.

Com a resum de tot lo dit, haig de manifestar el meu entusiasme per l'esforç que 'l nostre compatriota ha posat al servei d'aquests importantíssims problemes y, si be considero que no ha trobat encara la bona orientació pera resoldre'ls, crec no obstant que les observacions abans exposades y les que puguen ferli altres persones més al corrent d'aquestes transcendents y complexes qüestions, poden servir, y confio que serviràn, d'esperó a sa clara intel·ligència pera forjar al foc de les noves idees la gran síntesis que tant il·luminosament se troba a mancar entre totes les branques de la ciència.

J. ESTRANY

Barrejes electorals

De la passada lluita ja se'n van morint els últims ressons. Per axò desitjem afegirhi dres paraules, ara que son publicats els escrits, mal que no sigui més que una recopilació de lo dit y un balau de la batalla.

Dels tretze candidats que 'ls regionalistes, desde 'l seu orgue oficial recomanaven, n'han sortit proclamats tres, els Srs. Prat de la Riba, March y Brutau.

El primer, o sia 'l Sr. Prat de la Riba, farà de bon company al Sr. Bertran y Musitu, y junts els dos, constituiràn una alta y patriòtica representació del Catalanisme conservador en la Diputació de Barcelona.

Els altres dos, o sien els Srs. March y Brutau, seràn (y voldriem enganyarnos), elements passius, que podràn donar-se les mans ab els Srs. Sagnier y Salter, diputats regionalistes, de quina acció patriòtica casi ningú se'n ha enterat.

A les Diputacions de Girona, Lleida, Tarragona y Balears, ab aquestes eleccions no hi haurà anat ningú que's digui regionalista.

A la nostra capital, ab motiu de la campanya finida, s'ha evidenciat que'l caciquisme no tenia energies ni pera una galvanització. Es mori y enterat.

En cambi, en els districtes rurals, viu encara per la força de la inèrcia. Es com una màquina, quin motor s'ha trencat, però en la que alguns volants per l'empena agafada, encara's mouen.

Així passa, que de cacies ja no n'hi han, però queden els caciquets, diputats a Cortis y diputats provincials, que menen un districte ab el domini mateix que hi tenien. Abans eren virreis del

cacic màxim, ara son reietons independents.

Y el caciquisme d'un Planas, o d'un Comas y Masferrer, ha esdevingut e petit caciquisme dels Huelin, Rosal, Sagnier, Godó, Pons, Sala, Farguell, Moré, etc.

Es a dir, un caciquisme atòmic, molt més feble que no l'altre caciquisme, al qui duita dintre 'l puny la voluntat ferma den Planas y Casals.

El resultat de la batalla a Barcelona han dut al Regionalisme una baxa: la de D. Anicet Noguera.

Vingut a la política quan l'agrupament d'elements neutres sota 'l programa den Polaveja, havia seguit ab coratjosa voluntat les evolucions d'aquests elements cap al Catalanisme, y en el càrrec de Tresorer de la Lliga, en la Junta de la Caxa Nacional, en el Concell de *La Veu*, y en el districte d'Ignatada, la seva voluntat y 'l seu esforç perseverant, estigué sempre al servei de la patria.

Desgraciadament, un sòlt d'un diari oficial regionalista, ofengué la seva delicadesa, y l'endemà de les eleccions se retirà de la política activa.

La Junta de la Lliga, no prou devota de la gratitud, s'enterà de la baxa y passà a un altre assumpte.

¡Ay dels vents!

Com a nota de conjunt, les eleccions a fora no han sigut pas un model d'escrupolositat.

En el districte de Terrassa-Sabadell, aont el candidat regionalista feia candidatura plena ab el conservador y 'l liberal, se presentà a escrutini una acta, la de Rellinàs, en la que cada lú dels tres candidats (regionalista, conservador y liberal), s'assignava 83 vots, y als republicans cap. Hi ha que advertir que el cens de Rellinàs té sols 85 votants.

Al nostre entendre els candidats que's diuen regionalistes no haurien d'acceptar aquestes coses. Y si ells per modestia de conviccions hi passessin, les entitats que 'ls apoen y recomanen n'haurien de protestar.

A Manresa-Berga ha triomfat un candidat regionalista, el Sr. March.

Y a Manresa, aont hi han associacions catalanistes benemèrites com la Lliga Regional y la Associació Obrera Catalana, no sabem que aquestes s'hagin vestit de festa pel triomf.

En cambi la «Joventut Carlina» de Manresa l'ovaciona com a seu, si be treientli 'l nom de *regionalista* y dientli simplement *catòlic*.

Y 'l Sr. D. Ignasi de Loyola March, diputat electe regionalista, dexa festejar-se pels carlins manresans y visita 'ls seus centres, després de la elecció, sent rebut als acorts del himne de D. Carles.

Legixim nostres lectors com ho explica ben satisfet el *Correo Catalán*, del dissabte:

«... la candidatura de coalició catòlic-carlista (vol dir la regionalista ab el senyor Pelfort), ha obtingut un señalado triomf com el de los señores Pelfort y March, respectabilíssims personalidades que gozan de grandes simpatías.

En los reformados salones de la Juventud Carlista reina extraordinaria animación: al tenerse noticia del triunfo de nuestro diputado se ha izado la bandera en los balcones; por la tarde, al entrar en los ya citados salones los diputados electos señores March y Pelfort, se les ha recibido con estruendosos aplausos y vivas, ejecutándose la marcha «Himno de don Carlos».

Los diputados electos y varios entusiastas carlistas han brindado por el triunfo obtenido.

Se ha acordado enviar un telegrama a D. Carlos y al Jefe Regional renovando la adhesión al Augusto Representante de las tradiciones patrias.

Resultado total de la lucha: Pelfort, catòlic-carlista. 8.539 votos Farguell, conservador. 8.529 » Vila, conservador. 8.507 » March, catòlic. 8.480 »

Felicitamos a nuestro querido Sr. Pelfort, jefe del partido carlista en el distrito de Manresa, y al distinguido patriota y amigo don Ignacio de L. March, abrigando la mas completa seguridad de que han de imponer su valiosísimo concurso en la Diputación en pro de los intereses de Manresa».

Y tornem a repetir per última vegada: ¿Pera treure triomfants semblants candidats, calia 'l sacrifici d'unes eleccions?

A Terrassa, després de l'escrutini darrer, els caciquistes y regionalistes que havien fraternitzat en les eleccions, se donaren un dinar de germanor.

El periòdic conservador de Terrassa, desvirtuït, diu així:

«El Sr. Barata (diputat provincial caciquista conservador) propuso se mandase en nombre de todos un expresivo telegrama al diputado a Cortes, dirigiéndole un cariñoso saludo.

El Sr. Barata, de la «Lliga Regionalista» de Sabadell, que pronunció un elocuente brindis, lamentándose de que en Sabadell no exista la unión que admira en la ciudad de Tarrasa, propuso que fueran los regionalistas los primeros en suscribir el telegrama dirigido al Sr. Sala. (o sia al caci del districte) terminando con los siguientes *Vivas*: «¡Visca Tarrasa!» «¡Visca Sabadell!» «¡Visca Catalunya!» y *perque* no se *as digni egolates criden tots ben forti*: «¡Visca Espanya!»

El Sr. Brutau (diputat provincial regionalista) se levantó y dijo las gracias a todos los que le habían elegido, diciendo que le considerasen representante de Tarrasa, y dispuesto a secundar al Sr. Barata en su gestión administrativa. El Sr. Guixà hizo elogios muy merecidos del Sr. Brutau como patriota y buen administrador, elogiando también al Sr. Sala (D. Alfonso) de quien dijo, que «encara es más que catalanista, es tarrasense».

Tanta germanor no necessita comentarios.

Quan ara fa dos anys el Catalanisme lluità per primera volta en les eleccions

provincials, en els districtes rurals de Vilanova-Sant Feliu y Olot-Puigcerdà, s'inicià en aquestos una manifestació d'acort ab la que 'ns ofereix sempre la lluita a Barcelona.

Ens referim a la circumstància de que l'elector forà en aquells casos sapigué prescindir de qui fos la personalitat que anava en candidatura. L'elector votava com a convensut, y depositant els seus sufragis més per Catalunya que pels que en aquell moment representaven ses reivindicacions, sense eliminacions ni barrejes.

Aquest fenomen revelava una força y un entusiasme que hauriem volgut veure sempre mantenir-se. Y en efecte, a Barcelona aquest fenomen sortosament s'ha repetit, mes en el districte de Vich-Granollers, que es l'únic districte rural aont s'ha presentat ara candidatura tancament catalanista, per desgracia no ha sigut així.

Les actes parcials d'aquest districte presenten grespestranyes, no sols aquells que revelen les tipinades dels cacies, sinó d'altres que indiquen que 'l nostre cos electoral d'aquell districte provincial no ha tingut en totes bandes la necessaria cultura política pera saber votar integres les nostres candidatures.

Així se donà 'l cas que's presentessin a la Junta d'escrutini, actes tan desagradables com aquestes:

Votants	Enca	Sera
Olost	205	0
Oriola (2.º)	45	0
Sant Bertomeu	81	0
La Bolla	24	0
Tabernes	31	0
Tabertet	80	6
Vilatorrada	118	3
Cardedeu	0	260
Canoves	0	94
Fogós de Monclús	0	31
Montseny	0	61
Caldes	111	223
Castellterol (2.º)	19	106
Palou	2	49
Sant Antoni de Vilamajor	0	46
Sant Pere de Vilamajor	0	20
Sant Feliu de Codines	14	26
Santa Eulària de la Ransa	20	175

Aquesta diferencia de vots que en determinats pobles tingueren els tres candidats catalanistes, assenyalava una equivocació de les nostres amics del districte, que no sapiguieren darse prou compte de la significació altíssima del ideal, pel que devia depositar els seus vots.

Afortunadament en aquest cas no cal atribuirho a causes més doloroses. Fou sols una deficiència d'organització, que la propaganda continuada, ara ab més fe que mai, y ab tot altruisme, evitarà pera una altra vegada.

Diu'l degà de la premsa catalanista en son número del 22:

«... es tasca verdadera-ment inútil o mellor dit perjudicial pera el Nacionalisme, el fet de que prenguin part en les eleccions agrupacions *so-disant* catalanistes, sobre tot quan se fan suposites aproximacions ab elements enemics acerrims de Catalunya y's presenten candidats ab tons marcadament conservadors, espanyolistes, recomanantots certs elements del tot extrany a nostre moviment, barrejant llurs firmes ab altres de persones que s'anomenen autonomistes.

Y tot per tractarse de gent d'ordre, com si l'estat actual de coses fos molt bo pera nosaltres, pera que tinguem interès en conservarlo o bé com si'l Catalanisme fos un partit polític ab determinada tendència y no un moviment social que representa 'l desvetllament de tot un poble y per lo tant den prescindir de certes coses que son molt petites davant de nostre ideal de llibertat.

Benheja 'l dia que, ab ordre o ab desordre, poguessim assolir nostra deslliurança!

Meintres hi haja catalans que per promeses jamai complertes torsin l'espinada davant dels polítics centralistes y preparin arribades entusiastes, mentre hi hagi catalans que fassin conxorxes pera obtindre alguns llocs electins, mentre hi hagi catalans que fassin diputats sols per anar a defensar els salts d'aigua o 'ls aranzels, la autonomia no vindrà mai, ni sisquera sofisticada en forma de *descentralización bien entendida*.

D'acort.

Y fem punt aquí de parlar de les eleccions passades. Confessem que no havem sabut entusiasmar-nos ab elles, però confiem prou ab el pervindre de Catalunya, pera no creure que tot lo que's fa serveix en últim terme pera la seva llibertat futura.

LITERATURA

EL BARQUER DE MAGUELONNE

El Lez es un riu pintoresc vorejat de lliris gros. Seguiu-lo una hora sortint de Montpeller y entrareu en un país estrany. Passats els salzers del poble de Lattes, ja no hi han més arbres ni més ombra. Allí acaba la terra francesa. Devant vostre's extén una planura sense límits, tota sembrada d'estanyols. Fins al Mediterrani, ja no hi ha més que estanyis invadits d'herbes, y estepes pantanoses, ont el cel se reflecta, posant de lluny a lluny una clapa blavosa de llapis-lassuli. Els joncs, els tamariscs y els esbarses, extenen son vert mantell damunt les agües en fermentació. Les mates de borrom y de salanes clapien llargues llenques de sorra. En aquell desert, en el qual angúlieja l'aigua del mar invasora, sembra tot ell d'illots de terra cremada, propicia al miratge com el Sahara, escamots d'enques blanques desfilen a l'horitzó, com fletxes platejades. Al passar algú, remats de braus s'astoren. En els canals

que travessen la maresma, pesats barcos de dragatge reposen immòbils, ab llurs rodes de catúfols. ¡Ja no se senten els cants, ni els joyosos crits de la Provensa! Tot es silenci. La terra vermillosa es ruberta d'escorpins. L'aire gronxa nuvolades de mosquits. Per el paisatge d'or pàl·lid, volen milers d'auells acuàtics; de vegades els flamencs, arreglerats en corrua, freguen les més altes

en siti més cèntric, ab les ventatjes de una via animada i assequible per tots.
La proposició que la Junta Directiva, sense perjudici, ni criteri tancat, somet als senyors socis es digne ben bé de estudi, i bo fora que aquestes acudint a la Junta general de dilluns pròxim, demostrassin l'amor a aquella institució, que tan significava en el pensament de Catalunya.

MÚSICA

Associació Wagneriana. — Concerts Sañer

La nit del 21 tingué lloc en la sala de concerts d'aquesta Societat la primera de les quatre audicions que formen el cicle Beethoven que deuen comprendre els trios per instruments de corda i les sonates per violoncello i piano d'aquest autor.

Les obres executades en aquesta sessió foren el *trío en mi menor* (op. 3) i el *sol major* (op. 9, n.º 1), obres que si bé no porten la empremta creadora del geni compositor alemany, no deixen d'ésser interessants, quan menys per son caràcter històric i per formar una justa idea de l'evolució artística del malhumorat mestre de Bonn, evolució que de grau en grau el feu arribar al complet domini del gènere sinfònic.

Els senyors Munner, Estela i Dini, posen bon compte en no actuar de concertistes, presentant com conjunt ben equilibrat i segur, essent ben remarcable la precisió ab que foren executats els fragments de moviment viu de cada una d'aquestes obres. En quant a la interpretació donada als *Andantes* i *Adagios* hi trobarem a faltar en alguns indrets aquella ideal i candorosa tranquil·litat que és la nota característica de Beethoven en aquest gènere de composicions, falta que, a nostre humil jutjar, podria esser-ne causa l'absència d'aquelles primeres notes dels grups língües, i en part també les dolentes condicions acústiques de la sala, faltada per complet de pedal celest.

La concurrencia a la vetllada, composta en sa totalitat de veritables aimadors de la bona música, aplaudeix sorollosament el treball dels artistes, donant d'aquesta manera una prova d'haver interpretat ab justesa el desig del executants, ja que no era pas el de presentar en els dos concerts que donà l'any anterior en el Teatre Principal.

Barcelona, que, allavors estigué distreta i que no rendí l'homenatge degut al gran pianista, suposem que ara esmenarà sa falta i en les dues vetllades del 29 i 30 en el Teatre de Novetats, demostrarà que s'ha digna dels que la visiten i respon ab el seu concurs i 'ls seus aplausos als que concouren de tan sublim manera l'art i la bellesa.

F. A.

MOVIMENT AUTONOMISTA

Catalunya

Premià de Mar. — Pròxim a quedar llet el nou hostatge del 'Associació Catalànista, s'espera ab ansia la inauguració, que pareix que s' farà donant un gran mitin de propaganda, presidit per el Dr. Martí i Julià, president de la Unió Catalànista i al que hi hauran donat les conferències històriques, que han sigut els Srs. Danyans, Laporta, Roig y Pruna, Sansalvador, Salvador, Millet, Llangort y Vidal Ribà, que clourà les conferències.

Aquesta Associació ha crescut d'un modo inesperat. Els enemics de l'autonomia de Catalunya, no li donaven tres mesos de vida quan s'inaugurà l'Agrupació. Avui conta un centenar de socis, tots a qual més entusiastes.

El no permetre en son hostatge 'ls jocs de diner tirat, el fer bon ús de nostre herència lingüística, el respecte al pensar i sentir en matèries religioses, polítiques i socials que tots els socis s'han procurat tenir, tot ha fet d'aquesta Associació el centre de més cultura que avui conté nostre poble.

Ignorada. — En la tarde d'avui tingué lloc en aquesta indústria ciutat, el mitin de propaganda autonomista organitzat pel Centre Autonomista de la mateixa, per celebrar l'inauguració de son nou hostatge social.

Hi pendran part diferents elements del camp nacionalista, entre ells el president

de la Unió Catalànista, Dr. Martí i Julià i En Daniel Roig y Pruna, de la mateixa; els senyors Rahola y Sans y Buigas, de la Lliga Regionalista, En J. Llorens, de la Tralla i En Lluís Manaut del *Aplec Catalànista*.

A la nit la agrupació coral «La Gubia» obsequiarà als oradors i demés forasters, ab una serenada.

S'han repartit profusament pels pobles de la rodalia i per la població, unes fulles soltes convocant a dit acte.

La Junta directiva, ha enviat una comunicació de convit a totes les entitats autonomistes de Catalunya, mes davant d'algun involuntari oblit o possible extravio, ens prega fem avinent a aquelles que hagin dextat de rebre'ls, es donguin per convidats enviant, quan menys, la seva adreça.

Vilassar de Mar. — Demà diumenge, en el Centre Verdader, comensarà la serie de conferències sobre cultura nacionalista que ha organitzat aquesta entitat.

La primera aurà a càrrec don Lluís Manau y Avellanet, tractant dels mèdies per assolir la cultura social. Les demés, en número de deu, seran encomenades a tan bé a distingits propagadors del Nacionalisme.

Tarragona. — El «Centre Nacionalista Català», compost de joves entusiastes d'aquesta ciutat, ha publicat un manifest patriòtic, quin darrer paragraf, resum de ses aspiracions diu així:

«Volem que s'respecti a Catalunya tot lo que propiament son sia i treballarem per fer als catalans dignes d'ésser els únics administradors de nostra patria, y essent nostra convicció completa de que 'ls únics mèdies possibles al poble català per aixecar-se i deslliurar-se del actual abatiment es l' instrucció, d'ella 'ns valdrem per fer adeptes a nostra causa, a ella dedicarem nostres esforços inspirats en les sabies doctrines que enclouen nostra lema: «Patria y Libertat. Progrés y Autonomia. Amor entre 'ls homes».

Molins de Rei. — Organitzat per la simpàtica associació patriòtica de Barcelona, «Progrés Autonomista» se celebrará demà diumenge, a les quatre de la tarde, un mitin de propaganda catalànista.

Hi parlaran coneguts oradors, haventhi en la nostra vila molt d'interés en concórrhi.

Barcelona

Ateneu Obrer del Districte Segon. — Ha quedat apassada pera dissabte vinent la conferència que devia donar abir en aquesta important entitat. En Daniel Roig y Pruna, del «Aplec Catalànista», sobre 'l tema «El Nacionalisme y el Proletariat».

Escoles del Districte Segon. — El programa de la solemnitat artística-literària que celebrará aquesta tarde en el seu local aquesta entitat, es com segueix:

Primera part: «Discurs d'obertura» (Joan Lluhi y Rissell). — «Cansons de nois» (Josep Carner). — «Sonata XXIII (Apassionata), Allegro assai, Andante con moto, Allegro vivace» (Beethoven), per Joan Gibert Camins. — «Polonesa en do sostingut menor» (Chopin), per Joan Gibert Camins. «La Música Popular» (Mauel Foich y Torres). — «L'leure» (Josep M.º Foich y Torres). «Abir, avui y demà» (Ferran de Sagarna). «Cavatina» (Saint Saëns). — «Minuetto de la IV simfonia, Júpiter» (Mozart) tríos de violi, violoncel y piano, per Monagel, Bonnin y Gibert. — «Salutació» (Joan Maragall y Rovira). — «Euhorab na» (Joan Maragall).

Segona part: «Joliu pervindre» (E. Monagel Prati). — «Cant d'entrar a la classe». — Presentació de l'Orfeo de les Escoles del Districte Segon, que executará: «Els fadrins de Sant Boy», canó popular. — «La Marxa» (Piqué). — «La Filadora», canó popular. — «Parlament de gracies». — «Cant de sortida de la classe».

L'acte, com anunciarem, s'ha organitzat ab motiu de la presentació del «Orfeo» de dites Escoles, tenint a la vegada caràcter d'homenatge als demés Orfeons de la nostra terra y a les institucions d'ensenyança catalana.

Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de l'Indústria. — El prop passat dissabte tingué lloc l'anunciada conferència a càrrec del nostre company En Joaquim Lluhi y Rissell.

Ya desenrotllar aquest el tema: «L'evolució del poder segons les experiències sociològiques».

Comensà expasant la fórmula del progrés donada pel notable economista francès Iru Guyot, qui diu que «el progrés està en raó inversa de l'acció coercitiva sobre l'home y en raó directa de l'acció de l'home sobre les coses», afegint que l' desenrotll del tema no seria altra cosa que la verificació positiva y practica de l'idea den Guyot.

Presidint del període amorfo de l'humanitat, període anterior a la llegenda y a l'història, va exposar els set períodes de l'evolució històrica del poder, cinc dels quals son necessaris, y, per tant, sociològics.

El primer, denominat del poder primitiu absolut, es caracterisa per l'indivisió de l'autoritat dels xefes de les famílies-cians. Ya descriure aquest període ab exemples de l'història de Roma y ab for-

mules del llenguatge religiós y jurídic de Roma y de Grecia.

Després va parlar del poder militar-religiós, propi del següent període, detallant la separació del poder religiós y del militar y la primera agrupació de famílies-cians.

Del període estatista o administratiu, tercer de l'evolució, digué que 's caracterisa per ar nonatisme d'un Estat gran y per la supremacia del poder civil sobre 'l religiós y el militar.

Seguexen, va dir després, dos períodes merament històrics, no necessaris o sociològics: el de la descomposició y deterioració de l'imperi romà, de retorcés en èpoques anteriors; y el de creació de llibertats municipals y de reposició dels gènecs socials a l'estat en que ja s' trobaven sota 'ls emperadors de Roma.

Caracterisen el sisè període l'aparició del poder legislatiu y el setè la deserció al poder, prenent aquell y aquest, al apareixer, el predomini sobre 'ls altres poders ja existents. Apoià la disertació en aquest punt en l'història y el funcionament d'Anglaterra y els Estats Units.

Sobreposats els nous poders als existents, digué, han quedat reminiscències històrica y socialment vives, entre les quals poden exposarse y han de combatres el militarisme, el clericalisme y el contrarisme, davant ésser combatudes precisament per pertorbadores de l'evolució social y per contraries a la sana empena del mon civilisat.

Y va acabar fent notar que 'ls pobles saxes y nosos més y millor estan lliures de les reminiscències esmentades, els que constitueixen el nord humà y tenen la més maravillosa psicologia social, desitjant que la nostra patria, la nostra Catalunya, sigui espiritual y socialment saxonica, para lograr un avenir de civilitació superior y de llibertat amplemte realitzada.

Ya escoltar el nostre company Lluhi y Rissell entusiastes aplaudiments.

Aplec Catalànista. — Ab motiu de la clausura de la exposició artística organitzada en aquesta Societat, va celebrarsih dissabte passat una solemne vetllada en la que cantaren diferents cansons catalanes la senyoreta Francisca Pérez y el senyor Pons, acompanyats al piano pel senyor Piqué y Salvat, haventse fet aplaudir extraordinariament, axis com En Agustí Guarro, qui executà al piano dificultoses composicions. L'Aureli Capmany completà que la concurrencia cantant diferents rondalles populars.

Finalità l'acte ab sentits parlaments de gracies que pronunciaren en Vidal y Ribà y en Marian Avellaneda, presidents, respectivament, del «Aplec Catalànista» y de la seva «Secció de Belles Arts».

Centre Autonomista Català de Sant Gervasi. — Ab una concurrencia tan nombrosa com distingida, va celebrarse diumenge passat en aquesta important Associació una vetllada literària y musical, dedicada al seu President, En Josep Creus.

En la primera part, el doctor Martí y Julià, President de l'Unió Catalànista, feu un eloqüent discurs, explicant a grans pinzellades l'història de Catalunya y la preponderancia que en els seus bonstems havia tingut en les nacions, y acabà senyalant la conducta que deuen seguir els bons catalans para la reivindicació de la personalitat catalana.

Després, la nena Angela Rita recitá ab molta naturalitat el monòcle «El xicot del carboner», original den Lluís Milà, y executaren hermoses pess musicals les senyoretas Palmira Coll, Mercè y Maria dels Angels Serra, els senyors Xancó, Pérez Romea, Busquets y els nens Sala y Rabella.

La festa acabá ab el cant del nostre himne nacional.

Tots quantos prengueren part en la festa foren molt aplaudits pels oients.

Federació Escolar Catalana (Acadèmia de Dret). — El diumenge de la setmana passada, el President de la Societat, don Amadeu Peig, donà una conferència sobre: la «Anticresi». Comensà establint el concepte de la mateixa com un contracte pel qual una cosa s'constitueix en garantia d'un crèdit, autorisant al acreedor para percetre 'ls fruits d'ella en pago del interès, si se li deuen, y del capital dextat. Profundisant en la matèria, feu remarcar les diferencies que existexen entre l'anticresi y la penyor y l'hipoteca, estudiant els diferents casos que poden donarse, es a dir, si la cosa passa o no a la possessió del acreedor, si es moble o immoble, etc., y fixa, fundat en l'opinió de coneguts autors, en quins casos té lloc propiament l'anticresi.

Parlà després del desenrotll històric y prová ab texts romans que l'anticresi era ja coneguda als romans, encara que no se 'n dia gaire cas, perquè no s'creia en que l' dret negués produir diner; estudiá sa reparació pel Dret Canònic a causa del interès usurari que en molts casos se 'n pot treure, y relata, finalment, son restabliment pel Còdic civil espanyol.

Y abatinades consideracions sobre el modo en que deus usarse para que no resulti injust, es a dir, mitjansant bona fe per part del acreedor, termina son treball, que

meresqué unànims aplaudiments del bell estol de socis que l'escoltaren.

Progrés Autonomista. — En aquesta entitat, el dijous anterior donà sa anunciada conferencia D. Romulus S. Rocamora, disertant sobre el tema «El renaixement literari y son estat actual».

Comensà l'orador estudiant lo que deu ésser la novela, fixantse en les obres mestres de tots temps y de totes les literatures y compranbant ab les obres del més notables autors contemporanis de tots los països.

Y fet son estudi sobre la literatura en general, passá a analisar lo que és la novela catalana actual, comparantla ab la novela en general y demostrant en el pregó estudi que feu de diferents de les obres darrerament aparecudes, sos extensos coneixements sobre aital matèria y lo molt que treballen nostres autors para fer que la literatura catalana ocupi un lloc prefferent en lo moviment literari universal.

Xarrodosos aplausos premiaren son treball.

Sano Nova. — Aquesta patriòtica associació catalànista d'Hostafrancs, ha traslladat llur domicili a la Creu Cuberta, n.º 167, principal.

Orfeo Graciano. — Demà, diumenge, aquest Orfeo, dirigit per En Joan Balcells, donará a dos quarts de quatre de la tarde, un concert en el Teatre Modern de Grecia, executantse composicions de Lasso, Mendelssohn, Monette, Clavé, Weber, Nicolau, Otto y Grieg.

La festa promet ser interessant.

JOCES FLORALS DE BARCELONA

DE 1905

Llista de les composicions rebudes a Secretaria desde la primera publicada.

60. A nostra patria; lema: Patria. — 61. A la més gran virtut; lema: Fides. — 62. Anantse morint; lema: Els àngels toquen a missa. — Nostre Senyor la dirá: — Vesih, l'animeia meua! — ¡ja que no hi pue anar! (Cansó popular). — 63. A tú; lema: Recordances. — 64. A l'hiuter; lema: Bon cop de falç. — 65. Amor perdut; lema: Jovenitofals. — 66. Himne; lema: Spiritus qui a Patre procedit, etc. — 67. Diada d'amor; lema: Idili. — 68. Catalunya; lema: ¡Desperta ferro! — 69. Cap al tart; lema: Recansa. — 70. L'esperitista; lema: Déu nos en guard. — 71. La complanta del viudo; lema: Torremhi. — 72. L'Horta; lema: A faire y a la llium. — 73. Salobroses; lema: En faci de la mar. (Mistral). — 74. Veni Creator; lema: Emite Spiritum tuum y creabuntur. — 75. Tolla cruceum tuum; lema: Les ferides de la creu. — 76. El gran miteu; lema: Mes el Ter devallava, devallava, no estava pas per toies ni cansons. (Verdaguer). — 77. Les Set Paraules; lema: Pater, dimitte 'l'is non enim sciunt quid faciunt. (St. Lluç, Cap. 23-34). — 78. Panisars. — 79. La florida de l'ivern; lema: Ampo de nieve con matiz de aurora. (Costa y Llobera). — 80. L'ombra del passat; lema: Catalunya mai morirá. — 81. Cansons; lema: No sé que hi ha en les cansons... etc. — 82. Enjoiellanta; lema: Si en amor cobrar volguesses... etc. — 83. Anyoransa; lema: Poc a poc vaig defallint... etc. — 84. Reviscolansa; lema: En va ha estat el meu esforç. — 85. El Paralític. — 86. Amor Sant; lema: Hanc amavi et exquiri a juvenute, etc. (Sap. VIII, 2). — 87. La Pau; lema: Y, ¡ca! — 88. Epistola; lema: A un amic. — 89. Nocturn; lema: ¡Perfecia als metjes o als poetes curar la moderna malaltia de l'escèpticisme? — 90. El testament del poeta; lema: Fiat. — 91. Veillant l'esposita; lema: ¡No te'n vagis, mon amor! — 92. Pagedes; lema: Bé está l'hom baix de l'arbre. (Pons y Gallarza). — 93. Traducció de l'himne «Veni Creator»; lema: M. G. F. — 94. A la Verge, en lo 50 aniversari de la proclamació del dogma de sa immaculada Concepció; lema: Regina Nostra, Salve. — 95. Dos morts y una tomba; lema: Del natural. — 96. Nests vesperlines; lema: Del natural. — 97. Cercant l'aimada; lema: En primavera, trobi l'amor. — 98. Els dos ancellets; lema: Tradició cristiana. — 99. Dobrets; lema: Fides. — 100. Miracle del Beat Josep Oriol; lema: Admirable es el Senyor en els seus Sants. — 101. La Banyia de Castellví; lema: Cada terra — fa sa guerra. — 102. Romiatje. (Poemet); lema: Festa. — 103. Hermosa; lema: L'amor omplena ab sa presència l'univers. — 104. Impresions; lema: Ramellet. — 105. Davant de «Scala Dei»; lema: Impresió. — 106. Patria; lema: Tal com jo l'entenc. — 107. Posta de sol; lema: Records. — 108. Rosari; lema: Un de tants. — 109. Veni Creator Spiritus; lema: Venit, Illuminemos. — 110. Mar endins; lema: Quadret. — 111. L'eslavissada; lema: ¡Avall sempre! — 112. El darrer diàle; lema: In novissimo die. — 113. La Moda; lema: Es un monstre temible. — 114. Davant d'una momia; lema: Dv néant des mortels prodigieux témoin. (Victor Hugo). — 115. La festa major;

lema: ¡Qui l'ha vista y la veu! — 116. 6 de juny de 1893; lema: ¡Qui ho havia de dir! (L'Historia). — 117. L'Aplec de Puig-Singlós; lema: La gran festa comarcano. — 118. Romanc. A la Mare de Déu de la Mercè, Patrona de Barcelona; lema: Mater misericordie; vita, dulcedo et spes nostra, Salve. — 119. La guerra ab la gent de Fransa; lema: Traheulos a sanc y a foeli. — 120. Rau de mar; lema: A la voreta del mar una donzella. — 121. Tristura; lema: ¡Alabat sia Déu! — 122. Pel camí de la vida; lema: Memento homo. — 123. El cim y el pla; lema: Lo que no tenim es lo més estimat. — 124. Esguardant els camps; lema: Primavera. — 125. Esplais d'adolescent. — 126. Escarafalls. — Escenes de la vida burgesa; lema: Arrojar la cara importa — que el espejo no; hay porqué! — 127. Psalm; lema: Cantate Domino coram novum. — 128. A la Verge de Montserrat; lema: Aplec. — 129. Dames del cor; lema: Del natural. — 130. La parla fofora; lema: Es moda. — 131. Gèrmens d'amor; lema: Tal com cau. — 132. Anyoransa de la Patria; lema: Records. — 133. L'estipit; lema: Amor. — 134. Al cor de les Guileries; lema: Visions. — 135. Concels de mare; lema: Treball y estavi. — 136. La tornada. — 137. Amor etern; lema: Cantemlo. — 138. Miracle; lema: Tradició. — 139. Pàgina d'amor; lema: Tot estima; l'herbei a la rosada, l'aroma al romani... etc. — 140. Janer vora mar; lema: A despit de Janer — foreix l'anteller. — 141. Himne de l'Esperit Sant; lema: Pobreta! — 142. Amor inconscient; lema: Caritas. — 143. Montseny; lema: Nostre. — 144. L'última rondalla; lema: Del arbte tal estella. — 145. La Verge en el desert. (Cansó); lema: Oh quan trista et aflita. — 146. Llon al preclari Fili y Taumaturge de la catòlica Barcelona; lema: Beat Josep Oriol; lema: Et exaltavit humiles. — 147. Veni Creator Spiritus; lema: Himne de Sant Ambros. — 148. A la Divinitat; lema: Confiere tibi Domine in toto corde meo... etc. (Psalm IX, V. II). — 149. De montanya; lema: Eucarístiques. — 150. Idili; lema: Nocturn. — 151. Rural; lema: Festes. — 152. Notes ciutadanes; lema: ¡Que hi farim! — 153. Biografia; lema: Gentilia. — 154. Els cants de la vida; lema: El sol que s'pon aquí — A un altre mon acaba de sortir! — 155. Pujant; lema: Laudate Dominum omnes gentes. — 156. Anyoransa; lema: Jo tenia un infant... — 157. Per Catalunya; lema: Pres. — 158. Un heroe català; lema: Doneume la joventut y reformaré la societat. (Leibnitz). — 159. Pau y guerra; lema: Visca la Pau. — 160. ¡Quina conducta té de seguir tot català fora de sa terra, para mereixer el calificatiu de bon català!; lema: Nosce te ipsum. — 161. El darrer joglar; lema: Similis. — 162. Nocturns; lema: Sonets. — 163. Pedres augustes; lema: Barcelona. — 164. Primavera de la vida; lema: Com el sol ab sos raigs d'or — esclata en flor la poncella — el foc dels teus ulls, poncella, esclata 'l meu cor d'amor. — 165. Mari Sfinx de l'illa d'or; lema: Fontem sapientiam. — 166. Testament; lema: Patria. — 167. Nupcial; lema: Mai més. — 168. Veni Creator; lema: Veni. — 169. Resurrecció; lema: ¡la memòria dix... — 170. Intima; lema: Del cor. — 171. El cavalier Guttenberg; lema: Fe + Fe + Fe. — 172. Triomf. — 173. El bes d'una reina; lema: ***. — 174. Veni Creator; lema: Laudes. — 175. Fables; lema: Tot rient, rient, es diuen les veritats. — 176. El Taumaturge català Beat Josep Oriol; lema: L'Esglesia un lloc entre sos Sants hi guarda. — 176. Membrança; lema: Encar sembla que miro — com que avui fos... etc. (Casas y Amigó). — 177. Fugitiu; lema: Romanc. — 178. La Transfiguració del Senyor; lema: Teva es

la magnificencia, el poder y la gloria. (Crònica, 22. II). — 179. Del cant del poeta; lema: ¡Quina es la sort? — 180. In Nomen Marie potestas es; lema: Virgo potens. — 181. Tres poesies religioses; lema: La fe es la religió. — 182. Records; lema: En el nostre cor fan niu. — 183. Idili; lema: En el nostre cor trobarás. — 184. Parlen de viatge; lema: Conversa casolana. — 185. Traducció del «Veni Creator»; lema: Eterni l'as de l'amor del Pare y del Fili. — 186. La muller; lema: *. — 187. Roig; lema: L'herba de grana volém collir. (Costa). — 188. Cop d'ull sobre 'l dogma de l'immaculada ab ales de la raó y de l'història; lema: Ja sens de l'immaculada Concepció. — 189. Ris abortits; lema: Agonia. — 190. Desposat de Venus; lema: Sempre l'amor. — 191. Marines; lema: Vola, vola fantasia. — 192. Veni Creator; lema: Laus. — 193. Veni Creator; lema: Himne. — 194. Fides; lema: Fe. — 195. El monument a Colón; lema: Dois record. — 196. Pensament esclatit; lema: Sota una palmera. — 197. Al cim de la montanya; lema: Del meu album. — 198. L'àngel y el dimoni; lema: Rondalla. — 199. El somni de la comtesa; lema: Presentiment. — 200. Primavera!; lema: ¡Visquen les roses novelles! — 201. Traducció lliure de l'himne «Veni Creator». — 202. Fundació de l'ordre de la Mercè. — 203. El dia dels Reis; lema: Infantes. — 204. Rosa mística; lema: Alegoría. — 205. A Sant Pere Claver; lema: Positus sum predicatori. — 206. Psalm d'amor; lema: A la Verge Maria. — 207. Carta d'un català lliure de sa terra; lema: Català vaig naxer y català moriré. — 208. Epistola. — 209. Miseries; lema: ¡La pobra noieta rossa y blanca! — 210. L'himne Etern; lema: On en parlara longtempes, etc. — 211. Lletra d'ausencia; lema: Jo amai sempre em amo forte ancora (Petrarca). — 212. La corona d'espines; lema: ... et plectentes coronam de spiliis, etc. — 213. A una Penedida; lema: ¡Est-ce que la vie sera un rêve auprès de toi? (Mar. de Léviné).

Acabará en el número pròxim.

La Corbaterina Moderna

de P. BASTIDA

7, Canuda, 7

Corbates

Camises

Colls

Mitjons

Elastics

Tovalloles

Guaits

Botonadures

Mocadors

Paraigues

Genres

de Punt

7, Canuda, 7

MÉS BARATO QUE JO, NINGÚ

Borsa de Barcelona

Moviment de la setmana del dia 17 al 23 de mars de 1905

Cambis, Efectes públics, Obligacions y Accions	Dineros	Dineros	Dineros	Dineros	Dineros	Dineros
Cambi de Londres	3300	3300	3300	3310	3320	3315
Cambi de París	3290	3290	3285	3295	3300	3290
Deute Interior fi de mes, 4 1/2	7847	7842	7857	7845	7855	7852
Id. Amortizable fi de mes, 5 1/2	9840	9840	9852	9840	9855	9855
Emprestih Municipal 1891 y 1900, 5 1/2	9885	9885	9885	9875	9875	9875
Id. id. 1890, 4 1/2	9225	9200	9200	9200	9225	9225
Oblig. Fer. N. Espanya A. a V. T. 5 1/2	10275	10285	10275	10275	10285	10285
Id. id. Minas S. Joan gar. Nord, 3 1/2	7800	7800	7800	7800	7800	7800
Id. id. T. B. y F. 2 1/2	5800	5785	5775	5775	5775	5785
Id. id. Mad. Sar. y Ala. Serie A, 5 1/2	10525	10525	10525	10525	10535	10565
Id. id. Mad. Sar. y Ala. Serie B, 4 1/2	10235	10235	10250	10215	10225	10225
Id. id. Mad. Sar. y Ala. Serie C, 4 1/2	9315	9300	9275	9285	9285	9285
Id. id. Mad. a Bar. Reus y Roda, 3 1/2	5725	5725	5725	5725	5725	5725
Id. id. Alm. Val. y Barr. adora, 3 1/2	5500	5500	5500	5500	5500	5500
Id. id. Mad. Zam. Ore. Vi. 1880 a 1882	5125	5100	5100	5100	5100	5100
Id. Canal d'Urgell	7850	7850	7750	7750	7750	7750
Accions Fer. Medina a Zam. Orense y Vigo	2580	2595	2590	2550	2570	2550
Id. id. Nord d'Espanya	5270	5150	5190	5080	5080	5030
Id. id. Madrid, Saragossa y Alacant.	8100	8090	8145	7890	7890	7850